

Rilana Dekker geeft thuisonderwijs. Daan Prest

‘Met strak regime is ze niet geholpen’

■ Rilana Dekker worstelt met onderwijs aan dochter met ASS

MEPPEL Na drie weken thuisonderwijs met twee puberende dochters, gaat Rilana Dekker opnieuw een onzekere periode van lesgeven aan huis tegemoet.

Een 14-jarige dochter in het regulier onderwijs aan het huiswerk krijgen is al een hele klus. Dat moet de 45-jarige moeder uit Meppel zien te combineren met het onderwijzen van haar 16-jarige dochter met ASS (Autisme Spectrum Stoornis).

„Een vast dagelijks ritme? Een strak regime? Gebruik maken van stencils? Nee, daar is onze dochter niet mee geholpen. Dat hebben we door de jaren heen wel geleerd. Het levert alleen maar meer onrust, externe druk en onzekerheid op,” vertelt Rilana Dekker.

„We zijn niet alleen haar ouders, maar ook haar begeleiders en haar vertalers naar de buitenwereld. En dat is vermoeiend, heel vermoeiend, omdat we dagelijks te maken hebben met nieuwe ontwikkelingen en nieuwe uitdagingen. We moeten continu schakelen, inspringen en weer loslaten.”

Toen Rilana drie weken geleden hoorde dat de scholen dicht gingen en ze voor een periode verplicht binnen moesten zitten, brak bij haar de paniek uit. „En paniek is juist iets wat ik moet zien te voorkomen in mijn gezin. Mijn man en ik hebben beiden een full-time baan en deze twee meiden moet je écht niet te lang bij elkaar zetten.”

Rilana vertelt dat haar 16-jarige

dochter naast ASS veel bijkomende angsten heeft op sociaal gebied. „Onze 14-jarige dochter heeft geen duidelijk diagnose, omdat dat erg moeilijk is bij meisjes. Het ene moment zijn ze lieve zusjes, het andere moment vliegen ze elkaar vanwege onbegrip in de haren. Dat kan ver gaan. Hoe moest ik dit gaan oplossen als we met z’n allen drie weken op elkaars lip zouden zitten?”

De eerste week besloot Rilana het thuisonderwijs enigszins los te laten en in te zetten op de behoeftes van haar meiden. Op haar werk draaide ze ochtenddiensten van 6.00 tot 14.00 uur. „Ik misbruikte de behoeftes van pubers. Ze slapen nu eenmaal veel en graag dus dát kwam me goed uit. Als ik na mijn werk vermoeid binnenstapte, wist ik dat het doorspreken van het dagritme met mijn pubers nog moest beginnen. Het voordeel was dat ze elkaar nog niet de hele ochtend op de lip hadden gezeten. Dat

„Hoe moest ik dit gaan oplossen als we met z’n allen drie weken op elkaars lip zouden zitten?”

de scholen zelf nog vorm moesten geven aan het thuisonderwijs, kwam me wel goed uit.”

De tweede week hing Rilana een groot whiteboard in de kamer. „Je had die puberblikken moeten zien!” Ze liet hen geloven dat het bord niet voor hen was, maar voor zichzelf. Een overzicht van schooltijden, vakken en gemaakt werk schiep veel duidelijkheid. „Het gaf een stuk rust bij mij én bij hen. De één kreeg overzicht, de ander inzicht, de haren bleven netjes op hun hoofd, er sneuvelden geen stoelen, kopjes en borden en het bleef bij wat norske blikken naar elkaar.”

Thuisonderwijs is een nieuw hoofdstuk in de reeds lange en roerige schoolloopbaan die Rilana en haar man samen met hun 16-jarige dochter tot nu toe doorliepen. „Op de basisschool had ze in elke klas maniertjes om zich sociaal buiten te sluiten van de groep. Ze bleef steeds vaker thuis met vreemde onverklaarbare buikklachten, misselijkheid en veel huilen. In de jaren die volgden, ging het snel bergafwaarts met haar. Scholen kijken teveel vanuit het oogpunt: hoe kunnen we zorgen dat dit kind binnen onze regels toch onderwijs kan volgen? En te weinig naar wat een kind nodig heeft.”

Ze had acht jaar regulier basisonderwijs op drie verschillende scholen. In groep 6 werd de diagnose ASS gesteld. In groep 7/8 maakte ze de overstap naar speciaal onderwijs cluster 4. „Daar pakte ze gelukkig zelf alles goed op, maar haar trauma van jarenlang vechten op de reguliere basisschool heeft blijvende schade aangericht.”

Na een periode regulier voortgezet onderwijs stapte ze over naar het speciaal voortgezet onderwijs (VSO) waar ze VMBO-kader ging volgen. In goed overleg werd besloten dat ze twee uur per dag plaatsnam binnen de school. „Twee uur naar school gaan, kost haar bergen energie. Als ze een goede dag heeft gehad, is ze de volgende dag energieloos. Haar lichaam functioneert niet goed. Wakker worden is lastig, aan het werk gaan is lastig. Een slechte dag betekent meer depressieve gedachten en ze raakt het vertrouwen in zichzelf en anderen kwijt. Er zijn ook veel normale dagen, waarin ze beter relateert en nadenkt en meer open en gezelliger is. Voor ons momenten om onze batterij op te laden. Want we weten: het is stilte voor de storm.”

Inmiddels is ze ook in het VSO vastgelopen. „Scholen zien niet de groei die ze willen zien. We snappen als ouders niet hoe dit kán gebeuren in het VSO. Het was niet onmogelijk om haar schoolonderwijs aan te bieden. Het laat des te meer zien dat zelfs passend onderwijs voor deze kinderen niet pas-

send genoeg is, omdat wordt vastgehouden aan regels, leerkaders en doelen.”

Drie weken geleden – toen de scholen sloten – werd voor het thuisonderwijs een tas met haar boeken afgegeven aan de deur. „Hoe het nu gaat? Ik zie dat ze het moeilijk heeft. Ze heeft moeite met beginnen aan vakken die ze het hele jaar op school nog niet of nauwelijks heeft gehad. Soms komt ze beneden met tranen in haar ogen en vraagt ze zich oprecht af: hoe kunnen ze het verzin- nen om zoveel tekst in een boek te zetten? Het lukt me niet meer, zegt ze dan. Op deze dagen ben ik vooral bezig om haar gedachten kleiner te maken en opdrachten te minderen. Het lukt mij ook niet altijd, want ook ik heb mindere dagen. Maar vaak kan ik alle geduld bewaren.”

„Op één van haar slechte dagen vroeg ik of ik haar misschien kon helpen. Haar eerste antwoord was nee. Zoals standaard eigenlijk. Ze zei: als ik het niet snap, snap jij het helemaal niet. Ik stelde voor om samen een tosti te maken. Vervolgens werd ze opnieuw verdrietig. Ze wilde best een tosti, maar haar handen konden het niet maken, gaf ze aan. Ik heb het tosti maken in duidelijke stappen gehakt. Op een gegeven moment heeft ze de handelingen van me overgenomen. Na de tosti's heeft ze nog twee opdrachten Nederlands gemaakt. En ik was blij.” ■

Joyce Smits